

Prediction of Emotional Intelligence and Attachment Styles based on Multicultural Experiences

Mirzaeifar, D.^I, Ghiyasi, M.^{II}

<https://dx.doi.org/10.22084/CSR.2023.24845.2009>

Received: 2021/09/01; Accepted: 2022/03/07

Type of Article: **Research**

Pp: 107-139

Abstract

It should be accepted that the mutual communication has grown between different regions and cultures of the world has increased and multiculturalism experience. Multicultural experiences allow one to encounter viewpoints that are inconsistent with, and perhaps conflict with, one's native culture. There are many social and psychological variables that deal with human communication or social interactions and can be affected by multicultural experience; Among them, we can mention emotional intelligence and attachment styles. The aim of the present study was to prediction of Emotional Intelligence and Attachment Styles based on multicultural experiences in the citizens of Nahavand city - Khazal region. The research method was descriptive-correlational. The statistical population in this study was the citizens of Khazal region in 1998-99(33000 people). The sampling method was stratified and the sample size was Morgan table with a sample size of 384 people. The data collection tool was in this study questionnaires of multi-cultural experiences of Narvaez and Hil (2009); Hazen and Shivar's Attachment Styles Scale (1987) and Bar-On's Emotional Intelligence Questionnaire (1997). To analyze the were used data Descriptive statistical indices (mean, standard deviation, frequency, percentage) and statistical methods of Pearson correlation, and step-by-step linear regression. The results showed that multicultural experience is able to predict emotional intelligence; Multicultural experience alone explains 0.104 of the variances of emotional intelligence and with Multicultural desire Explain 0.127 of the variance of emotional intelligence. Multicultural desire is able to predict avoidance style and explains 0.4% of the variance of avoidance style. Multicultural experience is able to predict safe style and explains 0.010% of the variance of safe style. Multicultural experience is able to predict ambiguous style and explains 0.012% of the variance of ambivalent style.

Keywords: Multicultural Experiences, Emotional Intelligence, Attachment Styles, Society, Nahavand City – Khazal.

I. Assistant Professor, Department of Education, Faculty of Literature and Human sciences, Lorestan University, Khorramabad, Iran (Corresponding Author). **Email:** Mirzaeifar.d@lu.ac.ir

II. M.A. in Family Counseling, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Islamic Azad University of Hamadan, Hamadan, Iran.

Citations: Mirzaeifar, D. & Ghiyasi, M., (2023). "Prediction of Emotional Intelligence and Attachment Styles based on Multicultural Experiences". *Two Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 11(21): 107-139 (doi: 10.22084/csr.2023.24845.2009).

Homepage of this Article: https://csr.basu.ac.ir/article_4991.html?lang=en

1. Introduction

It should be acknowledged, has increased the interconnection between different regions and cultures of the world (Doku and Oppong Asante, 2011) and multiculturalism has grown (Forthmann et al., 2018: 1). Multicultural experiences allow a person to face views that are not compatible with the native culture and may be in conflict, and these experiences can lead to adjustment in thinking, broadening of perspective and cognitive flexibility (Narvaez & Endicott, 2009); These experiences typically enhance cross-cultural abilities, including cognitive and behavioral flexibility, empathy, openness to new experiences, and tolerance (Ward, Landis & Bhagat, 1996); They reduce prejudice and promote a stronger bond of humanity and reduce negative attitudes towards others. Multicultural experiences directly enhance humanitarian aid. Research It has shown effect of multicultural experiences on the teaching and learning process; attitude, cognitive growth and skills development (Johnson, 2011). There are many social and psychological variables that refer to issues of human communication or social interactions and can be affected by multicultural experience; Among them, we can mention emotional intelligence and attachment styles, which are investigated in this research in Nahavand city, Khazal district. Therefore, considering the role of multicultural experience on many psychological and social issues that the socio-cultural approach from the family of Vygotsky's socio-cultural theory also emphasizes, can be seen the role of multicultural experience in emotional intelligence and attachment styles.

2. Materials and Methods

The research method is descriptive type correlation. The statistical population in this research is the citizens of Khazal region, approximately 33000 people in Nahavand city, Hamadan province in 2019-2020. The sampling method is proportionate stratified and the method of determining the sample size was Morgan's table, which was 384 people. Due to the fact that the sample people sometimes did not cooperate, the number of questionnaires was considered to be more than the required number of samples, and in the end, 209 men and 175 women answered the questions and their questionnaires were examined and was analyzed. The cooperation of men was more than that of women due to the traditional context and culture of the region, so the researcher considered a larger number of samples from men. The research tools were Multicultural Experiences Questionnaire Narvaez & Hill (2009); Attachment Questionnaire Hazan & Shaver (1987), Emotional Intelligence Questionnaire Bar-On (1997). Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. Descriptive statistics including mean, standard deviation, frequency, percentage and Pearson correlation and stepwise linear regression statistical

methods were used to analyze the data. The software for data analysis was SPSS-24.

3. Data

As the results showed, multicultural experience and Multicultural Desire have a positive correlation with emotional intelligence, and multicultural experience and Multicultural Desire are able to predict emotional intelligence. Multicultural experience and Multicultural Desire have a positive correlation with avoidant style, secure style and ambivalent style, and multicultural Desire can predict avoidant style - multicultural experience can predict secure style. Multicultural experience can predict ambivalent style. Multicultural Desire inclination can predict secure style.

4. Discussion

By being in other cultures and paying attention to the global and human family and achieving a common identity, people can develop social awareness, self-management, relationship management, motivation; Strengthen social skills, self-awareness and empathy as features of emotional intelligence (Jie et al., 2020). Multicultural experiences can lead to adjustment in thinking, expansion of perspective and cognitive flexibility (Narvaez & Endicott, 2009), which can be effective in a person's emotional intelligence. Emotional intelligence increases a person's ability to succeed in dealing with environmental pressures and limitations, which can be seen to some extent in social-cultural communication and interactions in the past. Researching multicultural experiences reduces prejudice, fosters a stronger bond of humanity, reduces negative attitudes toward others, and can foster attachment in a secure sense. Man is a social being and this feeling of needing to communicate with others causes a relationship that is accompanied by interest and causes attachment. This attachment can be affected by positive or negative relationships that each person has experienced in the past. Multicultural experiences and extensive communication can affect attachment. Attachment styles evaluate the way a person perceives and experiences interpersonal relationships, and this variety of styles is influenced by the experiences of each person. Communication with members and elements of other cultures shows the similarity and common destiny of all humans and can create a common identity in humans, which is effective in people's attachment. Multicultural experiences can be facilitated through multicultural education that will be operationalized through the curriculum.

5. Conclusion

According to the results of the research that multicultural experience is

able to predict emotional intelligence and attachment style, the field can be improved with measures such as accepting more foreign students, scientific collaborations with foreign professors and students, and interdisciplinary scientific collaborations at the country level in order to use and familiarize with the ideas of and finally, according to the effect of multicultural experience on emotional intelligence and attachment style, it is possible to help increase their emotional intelligence from elementary school based on the learning power of children at this age through multicultural education and creating contexts for multicultural experiences. It should be noted that the acceptance of foreign students and international cooperation is not necessarily in the form of inter-regional communication or the presence of foreigners in Khazal region. In this context, the education officials of Khazal Nahavand, considering the impact of multicultural experiences, can introduce teachers to multicultural education by offering in-service classes in education so that teachers can covertly and Extracurricular activities provide more multicultural experiences for students, which can create emotional intelligence and safe styles in the future. In Khazal region, according to the traditional context, these trainings can reduce ethnic strictures that can exist in any culture and region. On the other hand, in Nahavand city and Khazal in particular, the policies of the authorities can be in this direction and make a part of the vision of the city and the region towards attracting tourists, and the arrival of these people can be achieved with the interaction and communication that is created. The field of developing emotional intelligence and psychological characteristics should be suitable. In addition to financial benefits and helping the economic prosperity of the city and the region, these policies have hidden social and psychological effects. Considering the social changes, this region has been able to advance itself together and in sync, but in order to grow rapidly and reach the desired situation, the adopted policies of the city and the region must make changes in the field of achieving the desired. The historical city of Nahavand has well-known historical monuments that can be created for the presence of tourists and people from different cultures and ethnic contexts with the land development plan. The expansion of economic prosperity can also be a field of multicultural experience and this requires policy making and drawing a favorable future, which can be considered useful for inviting entrepreneurial and productive people.

Acknowledgments

The authors wish to thank all citizens who participated in this study.

پیش‌بینی هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی براساس تجربه چندفرهنگی

داود میرزایی فر^I، مزده قیاسی^{II}

شناسه دیجیتال (DOI): <https://dx.doi.org/10.22084/CSR.2023.24845.2009>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۶

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۱۳۹-۱۰۷

چکیده

این را باید پذیرفت که ارتباط متقابل بین مناطق و فرهنگ‌های مختلف جهان افزایش یافته و تجربه چندفرهنگی رشد کرده است. تجارب چندفرهنگی به فرد اجازه می‌دهد تا افراد با دیدگاه‌هایی که با فرهنگ بومی هم‌خوان نیست و شاید در تضاد است، روبه‌رو شود. بسیاری از متغیرهای اجتماعی و روان‌شناختی وجود دارند که به مباحث ارتباطات انسانی یا تعاملات اجتماعی می‌پردازند و می‌توانند متأثر از تجربه چندفرهنگی باشند؛ ازجمله آن‌ها می‌توان به هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی اشاره کرد. هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی براساس تجربه چندفرهنگی در شهروندان شهرستان نهاوند- منطقه خزل بوده است. روش پژوهش توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری پژوهش شهروندان منطقه خزل در سال ۹۹-۹۸ (به تعداد ۳۳۰۰۰ نفر) را دربر دارد. روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و روش تعیین حجم نمونه جدول مورگان است که تعداد نمونه ۳۸۴ نفر بوده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه تجربه‌های چندفرهنگی «ناروز» و «هیل» (۲۰۰۹)؛ مقیاس سبک‌های دل‌بستگی «هازن» و «شیور» (۱۹۸۷) و پرسشنامه هوش هیجانی «بار-ان» (۱۹۹۷) بوده است. از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، فراوانی، درصد) و روش‌های آماری هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون خطی گام‌به‌گام برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. نتایج نشان داد که تجربه چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی هوش هیجانی است؛ تجربه چندفرهنگی به تنهایی ۰/۱۰۴ از واریانس هوش هیجانی را تبیین می‌کند و با تمایل فرهنگی ۰/۱۲۷ از واریانس هوش هیجانی را تبیین می‌کند. تمایل چندفرهنگی، قادر به پیش‌بینی سبک اجتنابی است و ۰/۰۴٪ واریانس سبک اجتنابی را تبیین می‌کند. تجربه چندفرهنگی، قادر به پیش‌بینی سبک ایمن است و ۰/۰۱۰٪ واریانس سبک ایمن را تبیین می‌کند. تجربه چندفرهنگی، قادر به پیش‌بینی سبک دوسوگرا است و ۰/۰۱۲٪ واریانس سبک دوسوگرا را تبیین می‌کند.

کلیدواژگان: تجربه چندفرهنگی، هوش هیجانی، سبک دل‌بستگی، جامعه، شهر نهاوند-خزل.

I. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران (نویسنده مسئول).

Email: Mirzaeifar.d@lu.ac.ir

II. کارشناسی‌ارشد مشاوره خانواده، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران.

ارجاع به مقاله: میرزایی فر، داود؛ قیاسی، مزده، (۱۴۰۱). «پیش‌بینی هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی براساس تجربه چندفرهنگی». پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، ۱۱(۲۱): ۱۰۷-۱۳۹. (doi: 10.22084/csr.2023.24845.2009)

صفحه اصلی مقاله در سامانه نشریه: https://csr.basu.ac.ir/article_4991.html?lang=fa

۱. مقدمه

همه بشریت را باید یک خانواده در نظر گرفت و در طول قرن‌ها، چنین شناخت گسترده‌ای از ارتباط به هم پیوسته همه مردم بسیار اندک بوده است (هامر و همکاران^۱، ۲۰۱۹). کشف فرهنگ‌های جدید و ارتباط با افراد آن‌ها، آگاهی از یک نژاد انسانی واحد را ایجاد می‌کند و تحقیقات روان‌شناسی اخیر نشان داده است که تجارب بیشتر با فرهنگ‌های بیگانه یک راه برای دیدن «خانواده انسانی» است (اسپارکمن و ادلمن^۲، ۲۰۱۸). برخی استدلال کرده‌اند که استرس‌ها و چالش‌هایی که همه ما به عنوان انسان با آن روبه‌رو هستیم مشابه هستند (نگ و باسو^۳، ۲۰۱۹: ۵)؛ درحالی‌که قرارگرفتن در معرض فرهنگ‌های بیگانه ممکن است واکنش‌ها را برانگیزد، تماس مکرر با اعضا و عناصر فرهنگ‌های دیگر احتمالاً شباهت و سرنوشت مشترک همه انسان‌ها را نشان می‌دهد؛ در نتیجه تماس مکرر با مردم و عناصر فرهنگ‌های بیگانه با گذشت زمان می‌تواند باعث ایجاد هویت مشترک در انسان شود (اسپارکمن و هامر، ۲۰۲۰). انسان‌ها ذاتاً نسبت به یک‌دیگر برتر یا پست‌تر نیستند؛ آن‌ها فقط متفاوت هستند که صاحب‌نظران آن را «نگرش نسبی‌گرایی فرهنگی» می‌نامند (بانکز^۴، ۲۰۱۴: ۴). این را باید پذیرفت که ارتباط متقابل بین مناطق و فرهنگ‌های مختلف جهان افزایش یافته (دوکو و اوپونگ‌اسانت^۵، ۲۰۱۱) و چندفرهنگی رشد کرده است (فورسمن^۶ و همکاران، ۲۰۱۸: ۱). تجارب چندفرهنگی به فرد اجازه می‌دهد تا افراد با دیدگاه‌هایی که با فرهنگ بومی هم‌خوان نیست و شاید در تضاد است، روبه‌رو شود و این تجربیات می‌تواند منجر به تعدیل در تفکر، گسترش دیدگاه و انعطاف‌پذیری شناختی شود (ناروز و اندیکات، ۲۰۰۹)؛ این تجربیات به‌طور معمول موجب تقویت توانایی‌های بین‌فرهنگی، ازجمله انعطاف‌پذیری شناختی و رفتاری، هم‌دلی، باز بودن به تجربیات جدید و تحمل می‌شود (وارد و همکاران^۷، ۱۹۹۶). پیامدهای حاصل از تجربه چندفرهنگی می‌تواند بر رفاه افراد، گروه‌ها، سازمان و کل جامعه تأثیر بگذارد (گاکلاسکا و کریپس^۸، ۲۰۱۴). جوامع چندفرهنگی می‌تواند به بهزیستی اجتماعی، پرورش شایستگی‌ها و خلاقیت‌های فرهنگی کمک کند (دزیدزیوس و همکاران^۹، ۲۰۱۴).

تحقیقات تجربیات چندفرهنگی نشان می‌دهد، این تجربیات تعصب را کمتر می‌کنند و باعث پیوند قوی‌تر بشریت می‌شود و نگرش‌های منفی نسبت به «دیگران» را کاهش می‌دهد. تجربیات چندفرهنگی به‌طور مستقیم کمک‌های بشردوستانه را بیشتر می‌کند. آگاهی از «خانواده انسانی»^{۱۰} واحد از حدود قرن پانزدهم به تدریج افزایش یافته است و تجارب چندفرهنگی مکرر منجر به پذیرش خانواده انسانی، شناخت گروه مشترک انسانی، هم‌ذات‌پنداری با تمام بشریت و داشتن رفتارهای مثبت نسبت به

گروه‌های بیرونی (اسپارکمن و هامر^{۱۱}، ۲۰۲۰) و بهبود کیفیت دیدگاه و دنیای گسترده‌تر است (ناروز و هیل^{۱۲}، ۲۰۱۰). تحقیقات اثر تجربیات چندفرهنگی را بر فرآیند یاددهی یادگیری (عیدی و نوریان، ۱۳۹۷)؛ نگرش، رشد شناختی و توسعه مهارت‌ها نشان داده است (جانسون^{۱۳}، ۲۰۱۱).

بسیاری از متغیرهای اجتماعی و روان‌شناختی وجود دارند که به مباحث ارتباطات انسانی یا تعاملات اجتماعی می‌پردازند و می‌توانند متأثر از تجربه چندفرهنگی باشند؛ ازجمله آن‌ها می‌توان به «هوش هیجانی»^{۱۴} و سبک‌های دل‌بستگی اشاره کرد که در این پژوهش به بررسی ارتباط آن‌ها در شهرستان نهاوند بخش خزل پرداخته می‌شود. بخش خزل یکی از بخش‌های تابعه شهرستان نهاوند در استان همدان در غرب ایران و به مرکزیت شهر فیروزان است. بخش خزل در قسمت غربی نهاوند واقع شده است. تقریباً مردم این بخش به گویش‌های لری و لکی تکلم می‌کنند. درمورد ایل خزل در کنار پیشرفت روبه رشد فرهنگی، نکته‌ای که قابل توجه است پای بندی خزل‌ها به مناسبات طایفه‌ای است؛ درواقع خزل‌ها از میان آداب و رسوم طایفه‌ای آن‌هایی را که به نظر خوب و منطقی می‌آمده را حفظ کرده و تغییراتی را در فرهنگ نیز ایجاد کرده‌اند یا حداقل در این راه سعی خود را نموده‌اند. شهرستان دارای بافت سنتی است، اما به علت شرایط و بافت تاریخی دارای ارتباطات با فرهنگ‌های مختلف است که این امر می‌تواند تجربه چندفرهنگی را به همراه داشته باشد و با توجه به وجود افراد با دید سنتی و دارای تجربه چندفرهنگی می‌توان تفاوت ویژگی‌های مختلف روان‌شناختی و اجتماعی را در آن‌ها مورد بررسی قرار داد. موقعیت بخش به نحوی است که بخشی از فرهنگ غرب را تا اندازه‌ای می‌تواند در بافت شهری مشاهده کرد؛ به عبارت دیگر، وجود موقعیت جغرافیایی و زبان و گویش مشترک بین بخش مذکور و شهرهای اطراف می‌تواند قابلیت تعمیم داده‌ها را بیشتر نماید. بخش مذکور به علت مشترکات زیاد با استان‌های مختلف، ازجمله لرستان، کردستان، ایلام و اهواز به عنوان موردی مناسب برای بررسی پژوهش حاضر است.

۲. مبانی نظری

فرهنگ، یک سیستم آموخته شده از معانی است که حس هویت مشترک را در بین اعضای خود ترویج می‌کند و از نهادها، سنت‌ها، باورها، ارزش‌ها، هنجارها، نمادها و معانی تشکیل شده است. فرهنگ‌ها با تفاوت در این عناصر فرهنگی شناسایی و متمایز می‌شوند (تینگ-تامی^{۱۵}، ۲۰۰۴؛ به نقل از: آیتاگ و همکاران^{۱۶}، ۲۰۱۸: ۲). فرهنگ‌ها، به عنوان سیستم‌های معنی مشترک، به افراد کمک می‌کنند تا محیط اطراف خود را

درک کنند. آن‌ها مکانیسم‌های تکامل یافته‌ای هستند که هماهنگی اجتماعی و کنترل اجتماعی را در یک جامعه معین تسهیل می‌کنند و افکار و اعمال افراد را هدایت می‌کنند. اشتراک فرهنگ به افراد امنیت معرفتی می‌بخشد. با درونی کردن ارزش‌ها، هنجارها و شیوه‌های فرهنگی، افراد را قادر می‌سازد تا در یک جامعه سازگار شوند و عمل کنند؛ با این حال، با جهانی شدن روزافزون جهان، افراد دیگر در یک سیستم معنایی مشترک محصور نمی‌شوند. آن‌ها اغلب به طور هم‌زمان از طریق کانال‌هایی مانند تماس‌های مستقیم بین فردی، رسانه‌های جمعی و هم‌چنین رسانه‌های اجتماعی در معرض چندین سیستم معنایی قرار می‌گیرند (چاو و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۵: ۸۰). در دنیای امروز، اینترنت، رسانه‌های بین‌المللی، سفرهای بین‌المللی گسترده و تعاملات تجاری جهانی، تجربه چندفرهنگی ما را افزایش می‌دهند. به موازات شیوع فزاینده تجربه چندفرهنگی، تحقیقات انجام شده بر روی این ساختار و روابط آن از سال ۲۰۰۳ م. در حال رشد بوده است (ایتاگ^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۹). چندفرهنگی شرط زندگی، واقعیت دنیای امروز است (دوارت و اسمیت، ۲۰۰۰). از دیدگاه چندفرهنگی، جوامع باید تفاوت‌های فرهنگی را بپذیرند و فرد را برای حفظ میراث فرهنگی خود، از جمله باورها، تشویق کنند (نیتو، ۲۰۰۲).

در اصطلاح تجربه چندفرهنگی، صحبت کردن به دو یا چند زبان، داشتن انواع تجربیات در کشورها یا فرهنگ‌های مختلف، داشتن روابط با افراد از کشورهای خارجی، بخشی از شبکه‌های اجتماعی یا حرفه‌ای چندفرهنگی، کار در تیم‌های چندفرهنگی، قرارگرفتن در معرض اولویت‌های فرهنگی متضاد، حضور در بازارهای خارجی، داشتن والدین از فرهنگ‌های مختلف مجموع جنبه‌های مختلف تجارب چندفرهنگی را نشان می‌دهد (مادوکس و همکاران^{۱۹}، ۲۰۲۱). «مادوکس» و همکارانش (۲۰۲۱) یک بررسی از تعاریف و مفهوم تجربه چندفرهنگی انجام داده‌اند که دیدگاه اندیشمندان و پژوهشگران را درباره تجربه چندفرهنگی بیان کرده است. در این زمینه «لئونگ» و همکاران (۲۰۰۸: ۱۶۹) تجارب چندفرهنگی را همه تجارب مستقیم و غیرمستقیم مواجهه یا تعامل با عناصر یا اعضای فرهنگ‌های خارجی می‌دانند. به طور مشابه، یک دهه بعد، «تدمر» و همکارانش (۲۰۱۸: ۳۹۸) تجربه چندفرهنگی را به عنوان تجاربی که در آن افراد با مردم و/یا عناصر فرهنگ‌های خارجی تعامل دارند، تعریف کردند؛ درحالی‌که «وورا»^{۲۰} و همکارانش (۲۰۱۹: ۵۰۰) آن را به عنوان میزان دانش، شناسایی و درونی‌سازی بیش از یک فرهنگ اجتماعی توسط یک فرد تعریف کرده‌اند. مادوکس و همکارانش (۲۰۲۱) تجارب چندفرهنگی را به عنوان قرارگرفتن در معرض یا تعامل با عناصر یا اعضای فرهنگ‌های مختلف تعریف می‌کنند. لئونگ و همکاران^{۲۱} (۲۰۰۸) تجربه چندفرهنگی^{۲۲} را تجارب

افراد در مواجهه یا تعامل با عناصر و یا اعضای فرهنگ‌های بیگانه می‌دانند (به نقل از: آیتاگ و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۹). تجارب چندفرهنگی شامل تجربیات غیررسمی روزانه، مانند مواجهه با مردم از فرهنگ‌های دیگر یا سفر به خارج از کشور و هم‌چنین آموزش سیستمی و رسمی چندفرهنگی در مدرسه است (پارک، ۲۰۱۳: ۱۱۱). «ناروز» و «اندکات»^{۲۳} (۲۰۰۹) دو بُعد برای تجربه چندفرهنگی نام می‌برند که شامل: ۱- تجربه چندفرهنگی، نشان‌دهنده تعداد تجارب چندفرهنگی است که شخص داشته است؛ و ۲- تمایل چندفرهنگی، نشان‌دهنده تلاش یا تمایل فرد برای افزایش تجربیات چندفرهنگی است. آیتاگ و همکارانش (۲۰۱۸: ۲۹) به ارتباط رویکرد اجتماعی-فرهنگی و تجربه چندفرهنگی اشاره داشته‌اند و مبانی نظری مربوط به آن را مطرح می‌کنند؛ آن‌ها بیان می‌کنند نظریه‌های اجتماعی-فرهنگی (خانواده نظریه‌های مرتبط، از جمله نظریه اجتماعی-فرهنگی ویگوتسکی) بر این مفهوم‌سازنده اجتماعی بنا شده‌اند که شناخت به صورت اجتماعی از طریق تعامل ساخته می‌شود. براساس این رویکرد اجتماعی-فرهنگی، ذهن انسان یک محصول فرهنگی است که باید از طریق تعامل اجتماعی گسترش یابد (تننبرگ و نوبلزدورف^{۲۴}، ۲۰۱۴)؛ بنابراین، تعاملات اجتماعی نقشی محوری در یادگیری فردی و رشد شناختی ایفا می‌کنند. یک فرد ممکن است فرهنگ‌ها را به طرق مختلف تجربه کند، مانند گوش دادن به موسیقی یک فرهنگ خارجی یا معاشرت با دوستی از یک فرهنگ خارجی. درحالی‌که تجربه اول، فرد را در معرض فرهنگ متفاوتی قرار می‌دهد؛ تجربه دوم شامل تعامل متقابل است. تعاملات چندفرهنگی، مانند به اشتراک گذاشتن احساسات، معاشرت با یا برقراری ارتباط کتبی با افرادی از فرهنگ‌های مختلف، تجربیات متقابلی را ارائه می‌دهد. درک طرحواره‌های دانش و رفتار فرهنگ‌های مختلف زمانی نسبتاً محتمل می‌شود که افراد وارد روابط شوند و با اعضای آن فرهنگ‌ها ارتباط برقرار کنند (کول^{۲۵}، ۲۰۰۵)؛ به نقل از: آیتاگ و همکاران، ۲۰۱۸: ۳۱).

تجارب عمیق‌تر گفتگو، محتوا و دانش فرهنگی را برای یادگیری چندفرهنگی فراهم می‌کند. طرفین در ارتباط با دیدگاه‌های یک‌دیگر آشنا می‌شوند که زاویه متفاوتی را در مورد موضوع یا موضوع روشن می‌کند. دیدگاه هر دو طرف در طول تعامل اصلاح می‌شود؛ و صرف نظر از این‌که دیدگاه چه کسی صحیح است، چنین ارتباطی به ایجاد درک بهتری از آن کمک می‌کند، موضوع مورد بحث (روگوف^{۲۶}، ۲۰۰۳)؛ به نقل از: آیتاگو همکاران، ۲۰۱۸: ۳۱). بنابراین، براساس دیدگاه اجتماعی فرهنگی، با تعاملات چندفرهنگی، انعطاف‌پذیری بیشتر می‌شود. بودن با فرهنگ‌های مختلف می‌تواند این را نشان دهد که رفتارها می‌توانند با کارکردهای متفاوتی تعریف شوند. تجربه

چندفرهنگی تفکر سفت و سخت را قطع می‌کند، مجموعه طرح‌واره‌ها و مرزهای فرهنگی افراد را گسترش می‌دهد و دسترسی به گزینه‌ها و کاربردهای بدیع را فراهم می‌کند (خارخورین^{۲۷}، ۲۰۱۱؛ به نقل از: آیتاگ و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۹).

بررسی اثرات تجارب چندفرهنگی با نگارش مقاله درمورد این‌که چگونه تجارب چندفرهنگی بر فرآیندها و بروندهای خلاق تأثیر می‌گذارد، آغاز شد (لئونگ و همکاران، ۲۰۰۸)؛ بنابراین، لئونگ و همکارانش (۲۰۰۸) مقدمه بررسی تجارب چندفرهنگی است. پس از بررسی خلاقیت فرض بر این بود که تجربیات چندفرهنگی ممکن است فرآیندهای روان‌شناختی (سازگاری روان‌شناختی) مختلفی را فعال کند. یک اصطلاح کلی که برای توصیف مجموعه‌ای از پیامدهای مرتبط به هم، از جمله سطوح استرس، بهزیستی، عاطفه مثبت و سلامت، رضایت از زندگی و تاب‌آوری استفاده می‌شود (به نقل از: مادوکس و همکاران، ۲۰۲۱). میزان پذیرش، مدیریت و ادغام چندین سیستم فرهنگی توسط افراد، پیامدهای روان‌شناختی و اجتماعی مهمی در جهان دارد (موریس و همکاران^{۲۸}، ۲۰۱۵). بررسی مختلف انجام شده است که تجربیات چندفرهنگی بر نوآوری و کارآفرینی، سازگاری روان‌شناختی، پویایی گروه و تیم، تصمیم‌گیری اخلاقی، تغییر شخصیت و خودپنداره، اعتماد بین فردی، توانایی رهبری، تعصب بین گروهی و عملکرد شرکت چند ملیتی تأثیر می‌گذارد (مادوکس و همکاران، ۲۰۲۱).

تماس مکرر با اعضا و عناصر فرهنگ‌های خارجی احتمالاً شباهت و سرنوشت مشترک همه انسان‌ها را برجسته می‌کند و هم‌ذات‌پنداری فرد را با کل بشریت افزایش می‌دهد (به عنوان مثال، کمبل، ۱۹۵۸؛ به نقل از: اسپارکمن و هامر، ۲۰۲۰). روان‌شناسان اجتماعی تلاش‌های مستمری برای کشف شرایط بهینه برای تماس مستقیم و درک فرآیندهای روان‌شناختی که واسطه تماس مستقیم و روابط بین گروهی هستند، انجام داده‌اند. اگر شرایط بهینه برای تماس مستقیم بین گروهی برآورده شود، تأثیری بر کاهش تعصب بین گروهی وجود دارد. این فرض بر این واقعیت استوار است که افزایش تماس با گروه‌های دیگر منجر به افزایش ادراک از شباهت‌های مشترک با این گروه‌ها می‌شود که به نوبه خود جذابیت متقابل را افزایش می‌دهد (پارک، ۲۰۱۳: ۱۱۰)؛ بنابراین، روان‌شناسان اجتماعی و مریبان، تماس مستقیم بین گروه‌های مختلف را یکی از مناسب‌ترین راهبردها برای بهبود روابط بین گروهی در نظر گرفته‌اند (دویدیو^{۲۹} و همکاران، ۲۰۱۱).

چاو و همکارانش (۲۰۱۵: ۸۲-۸۳) پیامدهایی را برای قرارگرفتن در معرض چندفرهنگی بیان می‌کنند؛ قرارگرفتن در معرض فرهنگ‌های ناآشنا ممکن است افراد را از مفروضات فرهنگی خود که موردتوجه قرار نگرفته است، حساس کند و آن‌ها را در معرض روش‌های

متفاوت تفکر و عمل قرار دهد. قرارگرفتن در معرض ایده‌های خارجی ممکن است ذهن‌ها را به سوی جایگزین‌ها باز کند، ترکیب‌های خلاقانه را تسهیل کند و افراد را قادر به عملکرد مؤثر در جوامع مختلف کند؛ ازسوی دیگر، قرارگرفتن در معرض ایده‌هایی متفاوت از آن‌هایی که در سیستم معنایی ما نهفته است، ممکن است منجر به ارزش‌ها، قضاوت‌های اجتماعی و استانداردهای رفتاری متضاد شود و انطباق و عملکرد اجتماعی را مختل کند. برخی از محققان اظهار داشته‌اند که قرارگرفتن در معرض فرهنگ‌های متعدد می‌تواند ذهن را به تجربیات جدید بازکند؛ هم‌چنین می‌تواند به افراد کمک کند قضاوت‌های مغرضانه را کاهش دهند.

تحقیقات نشان می‌دهد که کودکان و بزرگسالان دوفرهنگی که در فرهنگ سوم غیروالدینی رشد می‌کنند یا زندگی می‌کنند، رفاه بهتری از خود نشان می‌دهند، انعطاف‌پذیرتر هستند و از لحاظ شناختی و عاطفی سازگارتر از غیرفرهنگی هستند (مادوکس و همکاران، ۲۰۲۱).

بنابراین تجربه چندفرهنگی می‌تواند بر بسیاری از متغیرهای اجتماعی و روان‌شناختی اثرگذار باشد که به مباحث ارتباطات انسانی یا تعاملات اجتماعی می‌پردازند؛ ازجمله آن‌ها می‌توان به هوش هیجانی^۳ اشاره کرد. هوش هیجانی، یکی از پرکاربردترین اصطلاحات روان‌شناختی در سه دهه اخیر است که بر کاربرد آن برای مقابله با چالش‌های جامعه تمرکز دارد (فوتوپلو^۳ و همکاران، ۲۰۲۱: ۱) و به سرعت در حال گسترش و تبدیل شدن به سوژه بسیاری از کارهای تحقیقاتی تجربی است (گوتیسرز-کوبو^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). هوش هیجانی کمک می‌کند روابط قوی‌تری برقرار کنید، فعالیت را کامل انجام دهید و به اهداف شخصی و اهداف شغلی خود برسید؛ هم‌چنین می‌تواند به شما کمک کند با افکار خود تعامل داشته باشید، هدف خود را به عمل تبدیل کرده و درمورد موضوعات موردعلاقه خود آگاهانه تصمیم بگیرید (حمیدیان‌پور و همکاران، ۲۰۱۵). هوش هیجانی به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان توانایی ارزشمندی شناخته شده است که باعث بهبود ارتباطات، رهبری، حل مشکلات و روابط بین فردی می‌شود (جای و همکاران، ۲۰۲۰: ۲). هوش هیجانی به‌عنوان طیف وسیعی از توانایی‌ها، شایستگی‌ها و مهارت‌های غیرشناختی در احراز صلاحیت فرد برای کنار آمدن با تقاضاهای محیطی و عوامل استرس‌زا توصیف شده است (بار-آن^۳، ۲۰۰۶). هوش هیجانی نوعی هوش اجتماعی است که شامل توانایی نظارت بر احساسات خود و همکاران، ایجاد تمایز در بین آن‌ها و استفاده از اطلاعات برای هدایت تفکر و عملکرد خود است (سالوی و مایر، ۱۹۹۰؛ به نقل از: مایر و سالوی^۳، ۱۹۹۳: ۴۳۳)؛ هم‌چنین برای مدیریت و تنظیم احساسات برای سازگاری با محیط یا دستیابی به اهداف مورد

استفاده قرار می‌گیرد (کلمن^{۲۵}، ۲۰۰۹). هوش هیجانی نوعی هوش است که احساسات افراد را برجسته می‌کند و توانایی درک، مدیریت و کنترل هیجانات و توانایی هم‌دلی را بیان می‌کند. درک، ارزیابی و مدیریت عواطف دیگران و هم‌چنین عواطف خود یک ویژگی حیاتی افراد با هوش هیجانی است (کلمن، ۱۹۹۸؛ سالوی و مایر، ۱۹۹۰؛ به نقل از: یکی^{۳۶}، ۲۰۲۳). ابعاد مدل هوش هیجانی «بار-آن»^{۳۷} (۱۹۹۷) آگاهی شخصی، روابط بین فردی، انطباق شرایط و محیط، مدیریت استرس، خلق و خوی عمومی می‌باشد. مدل هوش هیجانی «گولمن» (۲۰۰۲) یک مدل ترکیبی است که به چهار شکل ارائه شده است؛ خودآگاهی (خودارزیابی دقیق، اعتماد به نفس)، تسلط بر خود (به نام خودکنترلی، قابلیت اطمینان، انگیزش، ...)، اجتماعی. آگاهی (نگرانی خدمات و درک سازمانی) و مدیریت روابط (کمک به دیگران برای بهبود، مدیریت تعارض، ارتباطات، ...)، (به نقل از: ازی و همکاران، ۲۰۲۳: ۳).

هوش هیجانی فرد را قادر می‌سازد درک و استدلال جامعی نسبت به هر موقعیتی داشته باشد؛ افراد از مهارت‌های هوش هیجانی برای درک محیط عاطفی استفاده می‌کنند تا بتوانند از اطلاعات عاطفی برای تصمیم‌گیری در زندگی شخصی و کاری خود استفاده کنند. هوش هیجانی به افراد این امکان را می‌دهد که با موقعیت‌های پیچیده، استرس‌زا و درحال تغییر در دنیای امروزی روبه‌رو شوند و با آن‌ها مقابله کنند (هادر^{۳۸} و همکاران، ۲۰۲۰: ۵۷۵).

هوش هیجانی به چهار توانایی تقسیم شده است که متمایز و در عین حال مرتبط هستند: ادراک، استفاده، فهم و مدیریت احساسات (مایر و سالووی، ۱۹۹۷). اولین شاخه هوش هیجانی، درک احساسات، توانایی تشخیص و رمزگشایی احساسات در چهره‌ها، تصاویر، صداها و مصنوعات فرهنگی است؛ هم‌چنین شامل توانایی شناسایی احساسات خود است. درک احساسات ممکن است نمایانگر اساسی‌ترین جنبه هوش هیجانی باشد؛ زیرا همه پردازش‌های دیگر اطلاعات هیجانی را ممکن می‌سازد. شاخه دوم هوش هیجانی، استفاده از احساسات، توانایی مهار احساسات برای تسهیل فعالیت‌های شناختی مختلف مانند تفکر و حل مسأله است. سومین شاخه هوش هیجانی، یعنی فهم احساسات، توانایی درک زبان احساسات و درک روابط پیچیده بین احساسات است... علاوه بر این، شامل توانایی تشخیص و توصیف چگونگی تکامل احساسات در طول زمان است، مانند این‌که چگونه شوک می‌تواند به اندوه تبدیل شود. چهارمین شاخه از هوش هیجانی، مدیریت هیجانات، شامل توانایی تنظیم احساسات در خود و دیگران است. همه با مواقعی در زندگی خود آشنا هستند که به طور موقت و گاهی شرم‌آور کنترل احساسات خود را ازدست داده‌اند. شاخه چهارم نیز شامل توانایی

مدیریت احساسات دیگران است؛ برای مثال، یک سیاستمدار با هوش هیجانی ممکن است خشم خود را افزایش دهد و از آن برای ارائه یک سخنرانی قدرتمند استفاده کند تا خشم درست را در دیگران برانگیزد؛ بنابراین، فرد باهوش عاطفی می‌تواند احساسات، حتی احساسات منفی را مهار کند و آن‌ها را برای رسیدن به هدف مورد نظر مدیریت کند (سالوی و گرول، ۲۰۰۵: ۲۸۲).

دو مفهوم اصلی از هوش هیجانی وجود دارد؛ اولین مورد، هوش هیجانی را به عنوان یک ویژگی شخصیتی تعریف می‌کند که می‌تواند با یک پرسشنامه خود گزارشی اندازه‌گیری شود. مفهوم دوم، هوش هیجانی را یک توانایی در نظر می‌گیرد (به عنوان شکلی از هوش) که می‌تواند با آزمون‌های عملکرد اندازه‌گیری شود که هر کدام جنبه متفاوتی از هوش هیجانی را مورد بررسی قرار می‌دهند: ادراک هیجان، فهم هیجان و مدیریت هیجان (گیلیوز^۳ و همکاران، ۲۰۲۳: ۲).

هوش هیجانی از سه جزء تشکیل شده است؛ الف) حس کردن و سنجش احساسات؛ وضعیت ذهنی و عاطفی خود و دیگران را نظارت و اندازه‌گیری می‌کند. ب) درک و مدل‌سازی احساسات؛ درک و تفسیر احساسات ثبت شده. معمولاً این مرحله با اختلاط اطلاعات حسی انجام می‌شود تا تصویر واضحی از حالات عاطفی همه عوامل درگیر به دست آید. ج) استفاده و بیان احساسات؛ از احساسات اندازه‌گیری شده و وضعیت فعلی ذهن برای هدایت افکار، اقدام، انتخاب پاسخ‌ها، هم‌دلی و ابراز احساسات مناسب با استفاده از نشانه‌های کلامی و غیرکلامی استفاده می‌کند (عبدالهی و همکاران، ۲۰۲۲: ۲). هفت ویژگی افراد دارای هوش هیجانی شامل موارد پیش‌رو است: ۱- آگاهی اجتماعی: شما باید احساسات، خواسته‌ها و نگرانی‌های دیگران را درک کنید، از نظر اجتماعی احساس آرامش کنید و از پویایی قدرت یک جامعه یا سازمان مطلع شوید. ۲- مدیریت خود: می‌توانید احساسات سالم را تنظیم کنید، افکار و اعمال تکانشی را کنترل کنید، ابتکار عمل را برعهده بگیرید و خود را با شرایط متغیر سازگار کنید. ۳- مدیریت روابط: می‌دانید که چگونه در یک گروه به خوبی کار کنید، روابط خوبی را برقرار کرده و حفظ کنید، دیگران را القا کرده و بر آن‌ها تأثیر بگذارید، به وضوح ارتباط برقرار کنید و تعارضات را کنترل کنید. ۴- انگیزه: افراد باهوش از نظر احساسی به انگیزه بیرونی کمی احتیاج دارند؛ زیرا آن‌ها صرفاً برای تحقق شخصی می‌توانند کارهای بزرگی انجام دهند. ۵- مهارت‌های اجتماعی: این مهم هنگام دوست‌یابی، اعتماد به نفس و ایجاد روابط با همکاران است. وقتی کسی فاقد مهارت‌های اساسی انسانی باشد، حتی مهارت‌های حرفه‌ای دنیا کافی نیست. ۶- خودآگاهی: احساسات و تأثیر آن‌ها را در درک و رفتار خود شناسایی می‌کنید. نقاط قوت و ضعف خود را می‌دانید و به خودتان

اعتقاد دارید. ۷- همدلی: این توانایی درک احساس و تجربه جهان از دید شخص دیگری است. مردم از شخصی که هم‌دلی واقعی نشان می‌دهد حمایت می‌کنند (جای^{۴۰} و همکاران، ۲۰۲۰: ۱)؛ بنابراین همان‌طور که «گونگ» و «ژانگ»^{۴۱} (۲۰۱۲: ۳) بیان کردند، هوش هیجانی می‌تواند به افراد در کنار آمدن سازنده با شرایط بیرونی نامطلوب کمک کند.

همان‌گونه که بیان شد، هوش هیجانی توانایی فرد برای کنار آمدن با تقاضاهای محیطی و عوامل استرس‌زا است و تجربه چندفرهنگی به روابط با محیط اشاره دارد که اگر روابط با محیط از قبل به درستی تعریف شده باشد و افراد بودن با فرهنگ و اجتماعات مختلف را تجربه کرده باشند می‌توانند به تقاضای محیطی پاسخ درستی بدهند و عواملی که استرس و مشکلات نشانی از برقراری روابط با دیگران است را کاهش دهند. هوش هیجانی توانایی درک، مدیریت و کنترل هیجانات را بیان می‌کند و درک، ارزیابی و مدیریت روابط است (گلمن، ۱۹۹۸؛ سالوی و مایر، ۱۹۹۰؛ به نقل از: یکی^{۴۲}، ۲۰۲۳). توانایی درک و مدیریت روابط در هوش هیجانی می‌تواند تحت تأثیر چه عواملی رشد کند؛ یا به عبارت دیگر، چه عواملی می‌تواند در این زمینه اثرگذار باشد. مبانی نشان می‌دهد تجربیات چندفرهنگی بر توانایی مدیریت تأثیر می‌گذارد (مادوکس و همکاران، ۲۰۲۱). تجربه چندفرهنگی همان‌گونه که تحقیقات نشان داده است می‌تواند با کاهش تعصب در این زمینه مؤثر باشد؛ به عبارت دیگر، افراد زمانی با اقوام و فرهنگ‌های مختلف برخورد داشته باشند پذیرش عقاید و دیدگاه‌ها را بهتر خواهند داشت و درک روابط و مدیریت برای آن‌ها می‌تواند سهل‌تر باشد. مدیریت احساسات و توانایی برخورد با دیدگاه‌های رقیب در خلأ اتفاق نمی‌افتد و برخورد انسانی و تعامل می‌تواند زمینه این امر را فراهم آورد. یکی از ابعاد هوش هیجانی را توانایی تشخیص و رمزگشایی احساسات در چهره‌ها، تصاویر، صداها و مصنوعات فرهنگی دانسته‌اند و این امر می‌تواند در سال‌های قبل در تعاملات و برخوردهای انسانی تقویت شود. توانایی تنظیم احساسات در خود و دیگران در هوش هیجانی مطرح است و این امر می‌تواند نکته‌ایی را مطرح نماید که ریشه وجود فرهنگ و افراد مختلف را نشان می‌دهد؛ به عبارت دیگر، تنظیم احساسات در خود و دیگران با وجود افراد دیگر معنا پیدا می‌کند و این دیگری صرفاً فردی با ویژگی‌های مشابه نیست و موقعیت‌های متفاوت می‌تواند این توانایی را بیشتر نماید. ویژگی هوش هیجانی آگاهی اجتماعی، یعنی درک احساسات، خواسته‌ها و نگرانی‌های دیگران است (جای^{۴۳} و همکاران، ۲۰۲۰: ۱) و ریشه و زمینه درک دیگران در بودن با افراد و توجه به افکار و شرایط دیگران است؛ تماس مکرر با اعضا و عناصر فرهنگ‌های خارجی احتمالاً شباهت و سرنوشت مشترک همه انسان‌ها

را برجسته می‌کند و هم‌ذات‌پنداری فرد را با کل بشریت افزایش می‌دهد (به‌عنوان مثال، کمبل، ۱۹۵۸؛ به نقل از: اسپارکمن و هامر، ۲۰۲۰)؛ در نتیجه هوش هیجانی افراد در آینده می‌تواند متأثر از روابط، شرایط، تجربیات و بودن با فرهنگ و افراد مختلف باشد. یکی دیگر از متغیرهای روان‌شناختی که می‌توانند متأثر از تجربه چندفرهنگی باشند سبک‌های دل‌بستگی است؛ زیرا سبک‌های دل‌بستگی^{۴۴} در دوران کودکی فرد شکل می‌گیرد و متأثر از محیطی است که فرد در آن رشد یافته است. از آنجاکه انسان موجودی اجتماعی است و بدون برقراری ارتباط با دیگران نمی‌تواند زندگی کند، این احساس نیاز به ارتباط داشتن با دیگران باعث روابطی می‌شود که با علاقه همراه است و موجب دل‌بستگی می‌شود. تئوری دل‌بستگی و کاربردهای بالقوه آن در سلامت روان در ۵۰ سال گذشته به شدت موردعلاقه پزشکان و روان‌شناسان بوده است. «تئوری دل‌بستگی» از کارهای «جان بولبی» و «مری آینسورث» نشأت گرفته است (انتونوسی^{۴۵} و همکاران، ۲۰۱۸) که دل‌بستگی را به‌عنوان تمایل انسان به ایجاد پیوندهای عاطفی قوی با دیگران تعریف کرد. بولبی دل‌بستگی در نوزادان را به‌عنوان فرآیند اصلی مورداستفاده برای جستجوی نزدیکی یک مراقب محافظ درمواقع آسیب‌پذیری توصیف کرده است. در طول سال‌های رشد، نوزادان تجربیات اولیه خود را با مراقبین درونی می‌کنند، انتظاراتی را درمورد دوستی آن‌ها و در دسترس بودن عاطفی مراقب در موقعیت‌های استرس ایجاد می‌کنند. این بازنمایی‌های ذهنی درونی از خود و دیگران سبک دل‌بستگی آن‌ها را در بزرگسالی تعیین می‌کند و بر شناخت‌های شخصی، تنظیم هیجان، رفتارهای بین‌فردی و واکنش‌ها به پریشانی (مانند: جدایی، ازدست دادن، تهدید شخصی، طرد شدن، بیماری) تأثیر می‌گذارد. دل‌بستگی نظریه‌ای از رشد روانی اجتماعی است که به نظر می‌رسد افراد از طریق درونی‌سازی تعاملات با مراقبین اصلی خود در دوران نوزادی، الگوهای ماندگار رفتار بین‌فردی را شکل می‌دهند (بالبی^{۴۶}، ۱۹۶۹).

سبک‌های دل‌بستگی مفاهیمی هستند که از تئوری دل‌بستگی (نظریه‌ای جامع از روابط نزدیک) حاصل شده‌اند. سبک دل‌بستگی به الگوهای انتظارات، نیازها، عواطف و رفتارهای اجتماعی اشاره دارد که با درونی‌سازی تاریخ خاصی از تجارب دل‌بستگی شکل می‌گیرد (میکولینسر و شاور^{۴۷}، ۲۰۱۶: ۲۳). سبک دل‌بستگی نحوه درک و تجربه روابط بین فردی توسط شخص را ارزیابی می‌کند (پالیتسکی^{۴۸} و همکاران، ۲۰۱۳: ۵۷۹). سبک‌های دل‌بستگی به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی مبتنی بر رابطه تعریف می‌شوند که نشان‌دهنده تمایل فرد برای ارتباط با دیگران است (ریچاردز و هاکت^{۴۹}، ۲۰۱۲). سبک‌های دل‌بستگی در اوایل دوران کودکی دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و مضطرب را

دربر می‌گیرند (نیکپیچ و همکاران^{۵۰}، ۲۰۲۰: ۱). یک مفهوم‌سازی متداول از سبک‌های دل‌بستگی در دوره نوجوانی و بزرگ‌سالی، یک مدل دو بُعدی است؛ اضطراب دل‌بستگی و اجتناب از دل‌بستگی (کرول و همکاران^{۵۱}، ۲۰۱۶)؛ به عبارت دیگر، «هازان» و «شاور» (۱۹۸۷) سبک دل‌بستگی را با استفاده از دو بُعد متمایز، یعنی اضطراب دل‌بستگی و اجتناب از دل‌بستگی مفهوم‌سازی کردند. اضطراب دل‌بستگی با ترس از رها شدن و طرد شدن و تمایل بیش از حد برای تأیید دیگران مشخص می‌شود. اجتناب از دل‌بستگی به عنوان ترس از صمیمیت و مشکل در اعتماد به دیگران توصیف می‌شود؛ با کاهش ارزش روابط نزدیک و جلوگیری از صمیمیت مشخص می‌شود (چو^{۵۲} و همکاران، ۲۰۱۷؛ بارسلومو و هوریتز^{۵۳}، ۱۹۹۱).

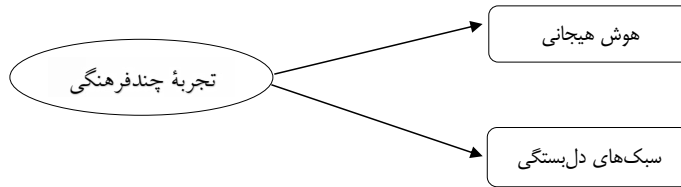
با این توضیحات می‌توان در نظر داشت افراد با نوع روابط انسانی، معاشرت، تعامل متفاوت می‌توانند دارای سبک‌های دل‌بستگی متفاوتی باشند. این امر نشان می‌دهد بودن در فرهنگ‌های مختلف و معاشرت با آن‌ها می‌تواند الگوی رفتار بین فردی را شکل می‌دهد که تمام عمر رفتار فرد را تحت تأثیر قرار دهد. با توجه مبانی نظری نظریه دل‌بستگی و سبک‌های آن می‌توان بیان داشت که روابط و احساسات نوع دل‌بستگی افراد را در آینده مشخص می‌کند که این روابط ریشه در تجربه فرهنگی و چندفرهنگی دارد. افرادی که روابط آن‌ها محدود به فرهنگ محدود است می‌توانند نوع دل‌بستگی یا سبک متفاوت از افرادی که تجربه چندفرهنگی متفاوتی را داشته‌اند، تجربه کنند. همان‌گونه که بیان شد، افرادی که در خانواده دو فرهنگی متولد شده‌اند، بدین معنا که پدر و مادر آن‌ها از فرهنگ‌های متفاوت هستند؛ کیفیت زندگی و شرایط زندگی متفاوتی را می‌توانند نسبت به دیگران تجربه کنند. این افراد با این تجربه می‌توانند با نوع متفاوت رابطه‌ای که در کودکی و فرآیند رشد دارند نوع متفاوتی از دل‌بستگی را به نسبت بچه‌های هم‌سال خود داشته باشند.

بنابراین با توجه به نقش تجربه چندفرهنگی بر بسیاری از مسائل روان‌شناختی و اجتماعی که رویکرد اجتماعی-فرهنگی از خانواده «نظریه اجتماعی-فرهنگی ویکوتسکی» نیز بر آن تأکید دارد، می‌توان نقش تجربه چندفرهنگی را در هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی مشاهده نمود.

۳. پیشینه پژوهش

با توجه به مطالب ارائه شده هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی از مؤلفه‌های مهم در زندگی محسوب می‌شوند که می‌توانند متأثر از تجربه چندفرهنگی باشند. پژوهش‌های که مرتبط با این مسأله باشند بدین شرح است؛ «بای»^{۵۴} (۲۰۲۰) در پژوهشی

شکل ۱. مدل مفهومی

به این نتیجه دست یافت که افزایش سرمایه اجتماعی با کاهش علائم افسردگی در نوجوانان چندفرهنگی در ارتباط است و افزایش استرس فرهنگ‌پذیری با افزایش علائم افسردگی در ارتباط است. به علاوه، افزایش در استرس فرهنگ‌پذیری با افزایش در علائم افسردگی مرتبط است. در نهایت، سرمایه اجتماعی تأثیر غیرمستقیم بر علائم افسردگی دارد و این تأثیر از طریق استرس فرهنگ‌پذیری اتفاق می‌افتد. نتایج کنونی بیان می‌کنند که سیاست‌های افزایش سرمایه اجتماعی در نوجوانان چندفرهنگی در سطوح ملی و اجتماعی برای کاهش استرس فرهنگ‌پذیری در نوجوانان چندفرهنگی نیاز هستند که می‌توانند به کاهش علائم افسردگی کمک کنند.

«وونپهارت» و همکارانش^{۵۵} (۲۰۱۹) در تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که این تحقیق یک دیدگاه سیستماتیک در مورد تأثیر هوش هیجانی و صلاحیت بین فرهنگی بر بهره‌وری کار داوطلبان ارائه می‌دهد. نتایج این مطالعه می‌تواند متخصصان بالقوه مفیدی باشد که فعالیت‌های داوطلبانه را سازمان‌دهی می‌کنند و محققانی که بررسی می‌کنند چگونه هوش هیجانی بر بهره‌وری کار داوطلبان تأثیر می‌گذارد. نتایج این مطالعه هم‌چنین به گسترش مفهوم آموزش و پایداری بین فرهنگی کمک می‌کند. «ارسلان» و «یگیت»^{۵۶} (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر کارایی هوش هیجانی بر نگرش‌های چندفرهنگی معلمان» انجام دادند؛ نتایج نشان می‌دهد که خرده‌مقیاس‌های هوش هیجانی در نگرش چندفرهنگی معلمان تأثیر معناداری دارند.

«دریلی» و «کاراکوس»^{۵۷} (۲۰۱۱) در پژوهش خود دریافتند بین سبک دل‌بستگی ایمن و مهارت‌های اجتماعی شامل حساسیت و مهارت هیجانی، رابطه مثبت وجود دارد و دل‌بستگی ایمن، پیش‌بینی‌کننده معنادار آن‌هاست.

«پونترتو»^{۵۸} و همکارانش (۲۰۱۱) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که برخوردهای شخصیت چندفرهنگی شخصیت هم‌دلی فرهنگی و ابتکار اجتماعی تنوع در ویژگی هیجانی عاطفی بالاتر و فراتر از واریانس ناشی از جنسیت و پاسخ‌دهی بالقوه اجتماعی را پیش‌بینی کرد.

«باکر»^{۵۹} و همکارانش (۲۰۰۴) در پژوهشی نشان دادند سبک دل‌بستگی ایمن با سطوح بالایی از سازگاری روانی و سازگاری اجتماعی رابطه دارد و سبک‌های دل‌بستگی اجتماعی دوسوگرا با سطوح پایینی از سازگاری روانی و سازگاری اجتماعی رابطه دارد. «یوسف‌زاده» و همکارانش (۱۳۹۷) نشان داده‌اند بین تجربه‌های چندفرهنگی و بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و تجربه چندفرهنگی می‌تواند بهزیستی روان‌شناختی را پیش‌بینی کند.

آنچه از پژوهش‌ها مشخص است عدم پرداختن دقیق به مسأله اصلی این پژوهش و وجود خلأ پژوهشی در این زمینه است؛ بنابراین، با توجه به مباحث مطرح‌شده این پرسش مطرح می‌شود که آیا بین تجربه چندفرهنگی با هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی رابطه دارد یا خیر؟ و این‌که آیا تجربه چندفرهنگی می‌تواند هوش هیجانی و سبک‌های دل‌بستگی را پیش‌بینی نماید؟

فرضیات مطرح‌شده نیز بدین قرار است: ۱- بین تجربه چندفرهنگی و ابعاد هوش هیجانی رابطه وجود دارد. ۲- بین تجربه چندفرهنگی و ابعاد سبک‌های دل‌بستگی رابطه وجود دارد. ۳- تجربه چندفرهنگی می‌تواند هوش هیجانی را پیش‌بینی کند. ۴- تجربه چندفرهنگی می‌تواند سبک‌های دل‌بستگی را پیش‌بینی کند.

۳. روش پژوهش

این پژوهش براساس هدف کاربردی و روش پژوهش توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری در این پژوهش، شهروندان منطقه خزل (براساس اطلاعات بخش‌داری منطقه) به تعداد تقریبی ۳۳ هزار نفر در شهرستان نهاوند، استان همدان در سال ۹۸-۱۳۹۹ است. روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب^{۶۰} (لیاسو و اتیکان، ۲۰۲۱: ۲۵) و روش تعیین حجم نمونه، جدول مورگان بوده است که ۳۸۴ نفر تعداد نمونه بود. لازم به ذکر است که در روش جدول مورگان برای بررسی تعداد حجم نمونه، با در دست داشتن تعداد حجم جامعه می‌توان تعداد نمونه را برآورد کرد؛ در نتیجه با توجه به حجم ۳۳ هزار نفری جامعه حداکثر نمونه طبق جدول مورگان در نظر گرفته شد. به منظور انتخاب نمونه ابتدا جامعه آماری به دو طبقه زنان و مردان تقسیم شد؛ سپس براساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب، به روش تصادفی در دسترس پرسشنامه بین حدود ۴۵۰ نفر (زنان ۲۵۰ و مردان ۲۵۰ نفر) اجرا شد. با توجه به این‌که افراد نمونه گاهی همکاری لازم را نداشتند تعداد اجرای پرسشنامه بیشتر از تعداد نمونه مورد نیاز در نظر گرفته شد که در نهایت ۲۰۹ نفر از مردان و ۱۷۵ نفر از زنان که به پرسش‌ها پاسخ داده بودند و پرسشنامه‌های آن‌ها مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. همکاری مردان

به علت بافت سنتی و فرهنگ منطقه بیشتر از زنان بود؛ بنابراین پژوهشگر تعداد نمونه بیشتری را از مردان در نظر گرفت.

جدول ۱. جامعه آماری پژوهش

درصد	فراوانی		
۵۱	۱۶۸۳۰	زن	جنسیت
۴۹	۱۶۱۷۰	مرد	
۱۰۰	۳۳۰۰۰	جمع	
۹۵	۳۱۳۵۰	باسواد	تحصیلات
۵	۱۶۵۰	بیسواد	
۱۰۰	۳۳۰۰۰	جمع	

۳-۱. ابزارهای پژوهش

۱- پرسشنامه تجربه‌های چندفرهنگی ناروز و هیل (۲۰۰۹): یک مقیاس خودسنجی با دو عامل و ۱۵ آیتم است که برای سنجش تجربه و نگرش چندفرهنگی طراحی شده است. اندیکات و همکاران (۲۰۰۳) در یک نسخه قدیمی پرسشنامه تجربه چندفرهنگی را ارائه داده‌اند؛ در این نسخه، ناروز و هیل (۲۰۰۹) دو عامل و ۱۵ آیتم را نام می‌برند. دو خرده مقیاس اصلی عبارتند از: ۱- زیر مقیاس تجربه چندفرهنگی نشان‌دهنده تعداد تجارب چندفرهنگی است که شخص داشته است. ۲- زیر مقیاس تمایل چندفرهنگی نشان‌دهنده تلاش یا تمایل فرد برای افزایش تجربیات چندفرهنگی است. تجربه فرهنگی نه گویه و تمایل چندفرهنگی شش گویه دارد که براساس طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود و حداقل نمره ۱۵ و حداکثر نمره ۷۵ می‌باشد و هرچه فرد نمره بالاتری بگیرد نشان‌دهنده تجربه چندفرهنگی بیشتر است (نقطه برش ۴۵). پایایی این ابزار توسط یوسف‌زاده و میرزایی (۱۳۹۷) بررسی و ضریب آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس تجربه چندفرهنگی ۰/۸۸ و برای تمایل چندفرهنگی ۰/۸۳ به دست آمده است. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد که مؤلفه تمایل چندفرهنگی ضریب ۰/۸۱ و مؤلفه تجربه چندفرهنگی ضریب ۰/۷۹ را داشته است.

۲- پرسشنامه دل‌بستگی هازن و شیور (۱۹۸۷): در این پژوهش سبک دل‌بستگی به والدین براساس پاسخ‌گویی به پرسشنامه هازن و شیور (۱۹۸۷)؛ به نقل از: وفائیان، (۱۳۸۵) مشخص شده است. طیف لیکرت از ۱ تا ۵ است. پرسشنامه، ۱۵ پرسش دارد که

پنج گویه برای سبک دل بستگی ایمن، پنج گویه دل بستگی نایمن/اجتنابی و پنج گویه سبک دل بستگی نایمن/دوسوگرا است. هازن و شیور، روایی محتوایی و ملاکی خوبی را گزارش نمودند و روایی سازه آن را در حد بسیار مطلوب گزارش داده‌اند. «رحیمیان» (۱۳۸۳؛ به نقل از: وفائیان، ۱۳۸۵) روایی هم‌زمان این پرسشنامه را با مصاحبه ساختاریافته برای دل بستگی بزرگسالان به ترتیب، ایمن (۰/۷۹)، نایمن اجتنابی (۰/۸۴) و نایمن دوسوگرا (۰/۸۷) گزارش داده است. هازن و شیور (۱۹۸۷) پایایی بازآزمایی کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و پایایی با آلفای کرونباخ را ۰/۸۷ را به دست آوردند. «خالدیان» (۱۳۸۹) نیز در پژوهشی پرسشنامه را بر روی یک نمونه ۶۰ نفری اجرا کرد و آلفای کرونباخ را ۰/۸۲ به دست آورد که مقدار قابل قبولی می‌باشد. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. مؤلفه سبک اجتنابی ضریب ۰/۷۵ و مؤلفه سبک ایمن ضریب ۰/۷۶، مؤلفه سبک دوسوگرا ضریب ۰/۸۲ را داشته است.

۳- پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن (۱۹۹۷): این ابزار احساس، طرز تفکر و نحوه رفتار را در زمینه‌های گوناگون توصیف می‌کند. مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت است. نمره مقیاس برابر مجموع نمرات پرسش‌های آن مقیاس و نمره کل برابر با مجموع نمرات کل مقیاس‌ها است. این پرسشنامه دارای ۹۰ پرسش است که نخستین پرسشنامه فرافرهنگی ارزیابی هوش هیجانی است. این آزمون در سه مرحله در ایران اجرا شده و پس از انجام برخی تغییرات در متن اصلی پرسشنامه، حذف یا تغییر بعضی پرسش‌ها و تنظیم مجدد پرسش‌ها هر مقیاس، پرسشنامه از ۱۱۷ پرسش به ۹۰ پرسش تقلیل یافت؛ و در مورد کیفیت روان‌سنجی آن نیز اقدامات لازم به عمل آمده است. میزان آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۹۳ گزارش گردیده است. مطابق پایایی آزمون به روش زوج-فرد پایایی آزمون ۰/۹۹ گزارش گردید که در سطح $p < 0.001$ معنادار است (رسموعی و همکاران، ۱۳۸۴). پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر با آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد.

در تمام متغیرها در این پژوهش جهت آزمون اعتبار پرسش‌ها از اعتبار صوری و محتوای کیفی استفاده شده است. به همین منظور برای سنجش اعتبار صوری پرسشنامه، پس از توزیع پرسشنامه، اصلاحات لازم به عمل آمد و اطمینان حاصل گردید که پرسشنامه، همان خصیصه مورد نظر پژوهشگر را می‌سنجد. اعتبار توسط افراد متخصص در موضوع مورد مطالعه تعیین شد. بدین صورت که مصاحبه با متخصصین انجام و پس از جمع‌آوری نظرات تأیید پرسشنامه‌ها صورت گرفته است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. از شاخص‌های آمار توصیفی شامل: میانگین، انحراف استاندارد، فراوانی، درصد و از

روش‌های آماری هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون خطی گام به گام برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. نرم‌افزار جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها نرم‌افزار SPSS-24 بود. پیش‌فرض‌های استفاده از آزمون رگرسیون، از جمله خطی بودن رابطه متغیرهای مستقل و وابسته، نرمال بودن توزیع مقادیر خطا، استقلال مقادیر خطاها و نرمال بودن توزیع متغیر وابسته بررسی و مورد تأیید قرار گرفت؛ در این زمینه هیستوگرام یا نمودار P-P باقی‌مانده برای بررسی فرض نرمال بودن عبارت خطا، برای تشخیص هم‌خطی از ضریب تحمل و تولرانس و بررسی استقلال خطاها از یک‌دیگر از آزمون دورین واتسون استفاده شد.

۴. یافته‌های پژوهش

بررسی ویژگی‌های افراد نمونه نشان داد، ۲۰۹ نفر (۵۴/۶٪) از افراد نمونه را زنان تشکیل می‌دهند و ۱۷۵ نفر (۴۵/۶٪) را مردان تشکیل می‌دهند. ۶۲ نفر (۱۶/۱٪) افراد نمونه سن زیر ۳۰، ۱۳۵ نفر (۳۵/۲٪) سن بین ۳۰-۴۰، ۱۴۹ نفر (۳۸/۸٪) سن بین ۴۰-۵۰ و ۳۸ نفر (۹/۹٪) سن بالاتر از ۵۰ دارند. ۳۷ نفر (۹/۶٪) از افراد نمونه دارای مدرک زیر دیپلم، ۹۳ نفر (۲۴/۲٪) دارای مدرک دیپلم، ۹۸ نفر (۲۵/۵٪) دارای مدرک فوق دیپلم، ۱۱۷ نفر (۳۰/۵٪) دارای مدرک لیسانس، ۳۹ نفر (۱۰/۲٪) دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر می‌باشند و در نهایت ۱۲۱ نفر (۳۱/۵٪) از افراد نمونه بیکار، ۱۶۸ نفر (۴۳/۸٪) دارای کار آزاد، ۹۵ نفر (۲۴/۷٪) دارای کار دولتی می‌باشند.

جدول ۲. بررسی مؤلفه‌ها برحسب میانگین و انحراف استاندارد نمرات

مؤلفه	زیر مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
سبک‌های دل‌بستگی	سبک اجتنابی	۱۳/۲۷	۳/۳۳
	سبک ایمن	۱۵/۵۳	۲/۹۴
	سبک دوسوگرا	۱۴/۳۰	۳/۴۷
هوش هیجانی	هوش هیجانی	۳۰۰/۹۹	۲۴/۷۲
تجربه چندفرهنگی	تجربه چندفرهنگی	۱۹/۶۷	۵/۱۶
تمایل چندفرهنگی	تمایل چندفرهنگی	۲۰/۳۹	۶/۳۹

جدول ۱، میانگین و انحراف استاندارد مربوط به متغیرهای پژوهش است. همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود بیشترین میانگین در بین زیرمؤلفه‌های سبک‌های دل‌بستگی مربوط به سبک ایمن با میانگین ۱۵/۵۳ و کمترین میانگین مربوط به سبک

اجتنابی با میانگین ۱۳/۲۷ بود. میانگین هوش هیجانی برای ۹۰ پرسش‌شناختی ۳۰/۹۹ بود؛ هم‌چنین میانگین تجربه چندفرهنگی ۱۹/۶۷ تمایل چندفرهنگی ۲۰/۳۹ است که نشان می‌دهد افراد نمونه تجربه چندفرهنگی بالایی نداشته‌اند، اما تمایل آن‌ها به چندفرهنگی بالا است.

جدول ۳. بررسی آزمون هم‌بستگی پیرسون

تمایل چندفرهنگی	تجربه چندفرهنگی	هم‌بستگی	هوش هیجانی
۰/۲۸۴**	۰/۳۲۳**	هم‌بستگی	هوش هیجانی
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	هوش هیجانی
-۰/۲۰۱	-۰/۱۷۸*	هم‌بستگی	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	سبک اجتنابی
۰/۰۲۸	۰/۱۰۰*	هم‌بستگی	سبک ایمن
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	سبک ایمن
-۰/۰۸۵	-۰/۱۱۰*	هم‌بستگی	سبک دوسوگرا
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	سبک دوسوگرا

** $p < 0.01$

با توجه به جدول ۲، مشاهده می‌شود، تجربه چندفرهنگی با هوش هیجانی (۰/۳۲۳) و تمایل چندفرهنگی با هوش هیجانی (۰/۲۸۴) در سطح ($p < 0.01$) دارای هم‌بستگی است؛ هم‌چنین تجربه چندفرهنگی با سبک اجتنابی (۰/۱۷۸)، سبک ایمن (۰/۱۰۰) و سبک دوسوگرا (۰/۱۱۰) و در نهایت تمایل چندفرهنگی با سبک اجتنابی (۰/۲۰۱)، سبک ایمن (۰/۰۲۸) و سبک دوسوگرا (۰/۰۸۵) در سطح ($p < 0.05$) دارای هم‌بستگی است.

جدول ۴. آماره‌های تحلیل رگرسیون

آماره بین	ضریب هم‌بستگی (R)	مجذور ضریب هم‌بستگی (R S square)	ضریب تعدیل‌شده	اشتباه استاندارد	دوربین واتسون
تجربه چندفرهنگی و هوش هیجانی	۰/۳۲۳	۰/۱۰۴	۰/۱۰۲	۲۳/۴۳	۲/۱۰
تجربه چندفرهنگی و سبک اجتنابی	۰/۲۰۱	۰/۰۴۰	۰/۰۳۸	۳/۲۷	۲/۰۱
تجربه چندفرهنگی و سبک ایمن	۰/۱۰۰	۰/۰۱۰	۰/۰۰۷	۲/۹۳	۱/۷۱
تجربه چندفرهنگی و سبک دوسوگرا	۰/۱۱۰	۰/۰۱۲	۰/۰۱۰	۳/۴۶	۱/۸۶

نتیجه نشان می‌دهد که تجربه چندفرهنگی دارای ۳۲۳٪ ضریب هم‌بستگی با هوش هیجانی است و ۱۰۴٪ واریانس هوش هیجانی را تبیین می‌کند؛ هم‌چنین با ورود تمایل چندفرهنگی میزان هم‌بستگی تجربه چندفرهنگی با هوش هیجانی ۳۵۶٪ است و ۱۲۷٪ واریانس هوش هیجانی را تبیین می‌کند؛ از سوی دیگر، تمایل چندفرهنگی دارای ۲۰۱٪ ضریب هم‌بستگی با سبک اجتنابی است و ۰۴٪ واریانس سبک اجتنابی را تبیین می‌کند؛ تجربه چندفرهنگی دارای ۱۰۰٪ ضریب هم‌بستگی با سبک ایمن است و ۰۱۰٪ واریانس سبک ایمن را تبیین می‌کند؛ تجربه چندفرهنگی دارای ۱۱۰٪ ضریب هم‌بستگی با سبک اجتنابی است و ۰۱۲٪ واریانس سبک دوسوگرا را تبیین می‌کند.

جدول ۵. خلاصه تحلیل رگرسیون متغیرها از طریق تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی

سطح معنی‌داری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	مدل	
۰/۰۰۱	۴۴/۳۷۷	۲۴۴۶۲/۱۰	۱	۲۴۴۶۲/۱۰	اثر رگرسیون	هوش هیجانی
		۵۴۸/۹۸	۳۸۲	۲۰۹۷۱۱/۸۸	اثر باقی‌مانده	
			۳۸۳	۲۳۴۰۷۳/۹۹	جمع	
۰/۰۰۱	۲۷/۷۰	۱۴۸۵۹/۷۳	۲	۲۹۷۱۹/۴۷	اثر رگرسیون	هوش هیجانی
		۵۳۶/۳۶	۳۸۱	۲۰۴۳۵۴/۵۱	اثر باقی‌مانده	
			۳۸۳	۲۳۴۰۷۳/۹۹	جمع	
۰/۰۰۱	۱۶/۰۸	۱۷۲/۴۸	۱	۱۷۲/۴۸	اثر رگرسیون	سبک اجتنابی
		۱۰/۷۲	۳۸۲	۴۰۹۶/۲۵	اثر باقی‌مانده	
			۳۸۳	۴۲۶۸/۴۰	جمع	
۰/۰۵	۳/۸۸	۳۳/۳۲	۱	۳۳/۳۲	اثر رگرسیون	سبک ایمن
		۸/۵۸	۳۸۲	۳۲۸۰/۲۳	اثر باقی‌مانده	
			۳۸۳	۳۳۱۳/۵۶	جمع	
۰/۰۳۱	۴/۶۹	۵۶/۱۹	۱	۵۶/۱۹	اثر رگرسیون	سبک دوسوگرا
		۱۱/۹۷	۳۸۲	۴۵۷۵/۹۲۹	اثر باقی‌مانده	
			۳۸۳	۴۶۳۲/۱۲۲	جمع	

اطلاعات جدول مربوط به رگرسیون مشاهده شده نشان می‌دهد تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی در تبیین هوش هیجانی، تمایل چندفرهنگی در تبیین سبک

اجتنابی، تجربه چندفرهنگی در تبیین سبک ایمن و تجربه چندفرهنگی در تبیین سبک دوسوگرا معنادار است.

جدول ۶. ضرایب استاندارد رگرسیون و سطح معناداری آن‌ها

VIF	تولرانس	سطح معناداری	t	ضریب بتا			مدل
				Beta	SE	B	
				ضرایب استاندارد	خطای استاندارد	ضرایب غیر استاندارد	
-	-	.۰۰۱**	۵۷/۳۹	-	۴/۷۱	۲۷۰/۶۱	ضریب ثابت
۱	۱	.۰۰۱**	۶/۶۶	-۰/۳۲۳	-۰/۲۳۲	۱/۵۴	تجربه چندفرهنگی
-	-	.۰۰۱**	۵۲/۵۹	-	۵/۰۳	۲۶۴/۶۲	ضریب ثابت
۱/۲۷	-۰/۷۸۳	.۰۰۱**	۴/۴۹	-۰/۳۴۳	-۰/۲۵۹	۱/۱۶	تجربه چندفرهنگی
۱/۲۷	-۰/۷۸۳	.۰۰۳**	۳/۱۶	-۰/۱۷۱	-۰/۲۰۹	۰/۶۶۱	تمایل چند فرهنگی
-	-	.۰۰۰۱	۲۷/۵۵	-	-۰/۵۵۹	۱۵/۴۱	ضریب ثابت
۱	۱	.۰۰۰۱	-۴/۰۱	-۰/۳۰۱	-۰/۰۲۶	-۰/۱۰۵	تمایل چند فرهنگی
-	-	.۰/۰۰۱	۲۴/۴۲	-	-۰/۵۹۰	۱۴/۴۱	ضریب ثابت
۱	۱	-۰/۰۵	۱/۹۷	-۰/۱۰۰	-۰/۰۳۹	-۰/۰۵۷	تجربه چندفرهنگی
-	-	.۰/۰۰۱	۲۲/۶۴	-	-۰/۶۹۶	۱۵/۷۶	ضریب ثابت
۱	۱	-۰/۰۳۱	-۲/۱۶	-۰/۱۱۰	-۰/۰۳۴	-۰/۰۷۴	تجربه چندفرهنگی

** p < .۰۰۱ * p < .۰۰۵

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، برای هوش هیجانی در مدل اول مقدار بتا برای تجربه چندفرهنگی $\beta = 0/323$ است و در مدل دوم بتا برای تجربه چندفرهنگی $\beta = 0/243$ و برای متغیر تمایل چندفرهنگی $0/171$ به دست آمد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی هوش هیجانی هستند؛ هم‌چنین در سبک اجتنابی مقدار بتا برای تمایل چندفرهنگی $\beta = -0/201$ است و می‌توان نتیجه گرفت که تمایل چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی سبک اجتنابی هستند؛ در سبک ایمن مقدار بتا برای تجربه چندفرهنگی $\beta = -0/100$ است و می‌توان نتیجه گرفت که تجربه چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی سبک ایمن هستند؛ در سبک دوسوگرا مقدار بتا برای تجربه چندفرهنگی $\beta = -0/110$ است و می‌توان نتیجه گرفت که تجربه چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی سبک دوسوگرا هستند (همه در سطح معنی‌داری $P < 0/05$ با ۹۹٪ اطمینان معنی‌دار بودند).

۵. نتیجه‌گیری

همان‌گونه که نتایج نشان داد تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی با هوش هیجانی دارای هم‌بستگی مثبت است و تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی

قادر به پیش‌بینی هوش هیجانی هستند. تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی با سبک اجتنابی، سبک ایمن و سبک دوسوگرا دارای هم‌بستگی مثبت است و تمایل چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی سبک اجتنابی است؛ تجربه چندفرهنگی می‌تواند سبک ایمن را پیش‌بینی کند. تجربه چندفرهنگی می‌تواند سبک دوسوگرا را پیش‌بینی کند؛ تمایل چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی سبک ایمن هستند. یافته‌ها با نتایج ووینه‌هارت و همکاران (۲۰۱۹) و ارسلان و یگیت (۲۰۱۶) مبنی بر ارتباط هوش هیجانی و تجربیات و تعاملات چندفرهنگی هم‌خوانی دارد؛ هم‌چنین با یافته‌های باکر (۲۰۰۴) و دریلی و کاراکوس (۲۰۱۱) در زمینه ارتباط دل‌بستگی و تجربیات و تعاملات فرهنگی هم‌خوانی دارد. تحقیقات نشان‌دهنده ارتباط تجربه‌های چندفرهنگی و بهزیستی روان‌شناختی است (یوسف‌زاده و همکاران، ۱۳۹۷)؛ این امر نشان‌دهنده این مهم است که افراد با حضور در فرهنگ‌های دیگر و توجه به خانواده جهانی و انسانی و دستیابی به هویت مشترک می‌توانند آگاهی اجتماعی، مدیریت خود، مدیریت روابط، انگیزه، مهارت‌های اجتماعی، خودآگاهی و هم‌دلی را به‌عنوان ویژگی‌های از هوش هیجانی تقویت کنند (جای و همکاران، ۲۰۲۰). هوش هیجانی نوعی هوش اجتماعی است و نظارت بر احساسات خود و همکاران، ایجاد تمایز در بین آن‌ها و استفاده از اطلاعات برای هدایت تفکر و عملکرد خود را نشان می‌دهد که این امر می‌تواند تحت تأثیر تجربه‌ها و تعاملات با فرهنگ‌های دیگر باشد. هرچه فرد تجربه‌های بیشتری داشته باشد و خانواده انسانی را بهتر درک کرده باشد بهتر می‌تواند مدیریت و تنظیم احساسات برای سازگاری با محیط یا دستیابی به اهداف خود را انجام دهد. تجارب چندفرهنگی می‌تواند منجر به تعدیل در تفکر، گسترش دیدگاه و انعطاف‌پذیری شناختی شود (ناروز و اندیکات، ۲۰۰۹) که این عوامل می‌توانند در هوش هیجانی فرد مؤثر واقع شوند. هوش هیجانی توانایی موفقیت فرد را در مقابله با فشارها و محدودیت‌های محیطی افزایش می‌دهد که می‌توان این امر را تا حدودی در ارتباطات و تعاملات اجتماعی-فرهنگی در دوران قبل دانست.

تحقیقات تجربیات چندفرهنگی تعصب را کمتر می‌کند، باعث پیوند قوی‌تر بشریت می‌شود و نگرش‌های منفی نسبت به دیگران را کاهش می‌دهد و می‌تواند به نوعی دل‌بستگی را در معنای ایمن به‌وجود آورد. انسان موجودی اجتماعی است و این احساس نیاز به ارتباط داشتن با دیگران باعث روابطی می‌شود که با علاقه همراه است و موجب دل‌بستگی می‌شود. این دل‌بستگی می‌تواند متأثر از روابط مثبت یا منفی باشد که هر فرد در دوران قبل تجربه کرده است. تجربیات چندفرهنگی و ارتباطات گسترده می‌تواند دل‌بستگی را تحت تأثیر قرار دهد. سبک‌های دل‌بستگی نحوه درک و تجربه روابط بین فردی توسط شخص را ارزیابی می‌کند که این تنوع از سبک‌ها

متأثر از تجربیات هر انسان است. سبک‌های دل‌بستگی که نشان‌دهنده تمایل فرد برای ارتباط با دیگران است (ریچاردز و هاکت، ۲۰۱۲) و این تمایل به ارتباط با دیگران به عنوان یکی از مؤلفه‌های تجربه چندفرهنگی توسط ناروز و اندیکات (۲۰۰۹) مطرح شده است. ارتباط با اعضا و عناصر فرهنگ‌های دیگر شباهت و سرنوشت مشترک همه انسان‌ها را نمایان می‌کند و می‌تواند باعث ایجاد هویت مشترک در انسان شود که این امر در دل‌بستگی افراد مؤثر است.

تجربیات چندفرهنگی را می‌توان از طریق آموزش چندفرهنگی تسهیل کرد که از طریق برنامه‌دستی عملیاتی خواهد شد. آموزش چندفرهنگی در پی رهاسازی کودک از محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌هایی است که در محور قومی-نژادی وجود دارد (پیری، سعداللهی و صاحب‌یار، ۱۳۹۶). کسی که خود را به عنوان بخشی از جامعه می‌بیند، تمایلات و حقوق خود را در ارتباط با درون گروه و هنجارهای آن می‌بیند (مبارکی و همکاران، ۱۳۹۲). با توجه به نتایج پژوهش مبنی بر این‌که افراد در زمینه تمایل چندفرهنگی علاقه و تمایل خود را به این امر نشان داده‌اند و تجربه چندفرهنگی قادر به پیش‌بینی هوش هیجانی و سبک دل‌بستگی است می‌توان زمینه را با اقداماتی، از جمله پذیرش بیشتر دانشجویان خارجی، همکاری‌های علمی با اساتید و دانشجویان خارجی و همکاری‌های علمی بین‌رشته‌ای در سطح کشور جهت استفاده و آشنایی با اندیشه‌های نو ایجاد کرد و در نهایت با توجه به اثر تجربه چندفرهنگی بر هوش هیجانی و سبک دل‌بستگی می‌توان از مقطع ابتدایی براساس قدرت یادگیری کودکان در این سنین، از طریق آموزش‌های چندفرهنگی و ایجاد زمینه‌های تجربه‌های چندفرهنگی به افزایش هوش هیجانی آن‌ها کمک کرد. لازم به ذکر است پذیرش دانشجوی خارجی و همکاری‌های بین‌المللی الزاماً به صورت ارتباط بین منطقه‌ای و یا حضور افراد خارجی در منطقه خزل نیست. در این زمینه مسئولین آموزش و پرورش بخش خزل نهند با توجه به تأثیر تجربیات چندفرهنگی می‌توانند با ارائه کلاس‌های ضمن خدمت در آموزش و پرورش معلمان را با آموزش چندفرهنگی آشنا نماید تا معلمان بتوانند در مدرسه در کنار محتوای رسمی به صورت پنهان و فعالیت‌های فوق برنامه زمینه تجربیات بیشتر چندفرهنگی را برای دانش‌آموزان فراهم نمایند که این می‌تواند در آینده زمینه بروز هوش هیجانی و سبک‌های ایمن را ایجاد نماید. در منطقه خزل با توجه به بافت سنتی، این آموزش‌ها می‌تواند سخت‌گیری‌های قومی را کاهش دهد که در هر فرهنگ و منطقه‌ای می‌تواند وجود داشته باشد؛ از سوی دیگر، در شهرستان نهند و به طور خاص خزل، سیاست‌گذاری‌های مسئولین می‌تواند به این سمت باشد و بخشی از چشم‌اندازهای شهرستان و منطقه را به سوی جذب گردشگران و توریست‌های

نماید که ورود این افراد می‌تواند با برخورد و ارتباطاتی که ایجاد می‌شود زمینه‌پرورش هوش هیجانی و ویژگی‌های روان‌شناختی مناسب شود. این سیاست‌گذاری‌ها علاوه بر آورده مالی و کمک به رونق اقتصادی شهرستان و منطقه، به صورت پنهان اثرات اجتماعی و روان‌شناختی را به همراه دارد. این منطقه با توجه به تغییرات اجتماعی توانسته است خود را همراه و همگام پیش‌ببرد، اما جهت رشد سریع و رسیدن به وضع مطلوب باید سیاست‌های اتخاذ شده شهر و منطقه تغییراتی را در زمینه رسیدن به مطلوب ایجاد نماید. شهرستان تاریخی نه‌اوند دارای آثار تاریخی شناخته شده‌ای است که با طرح آمایش سرزمین می‌توان زمینه حضور گردشگران و افراد را از فرهنگ‌ها و بافت‌های قومی مختلف ایجاد کرد. گسترش رونق اقتصادی خود نیز می‌تواند زمینه تجربه چندفرهنگی باشد و این امر سیاست‌گذاری و ترسیم آینده مطلوب را نیازمند است که در کنار آن می‌توان دعوت از افراد کارآفرین و مولد را مفید دانست.

پی‌نوشت

1. Hamer, McFarland & Penczek
2. Sparkman & Eidelman
3. Ng & Basu
4. Banks
5. Doku and Oppong Asante
6. Forthmann
7. Ward & Landis & Bhagat
8. Gocłowska & Crisp
9. Dziedziewicz, Gajda & Karwowski
10. human family
11. Sparkman & Hamer
12. Narvaez & Hill
13. Johnson
14. Emotional Intelligence
15. Ting-Toomey
16. Aytug, Kern & Dilchert
17. Chao, Kung & Yao
18. Aytug
19. Maddux, Affinito & Galinsky
20. Vora
21. Leung, Maddux, Galinsky & Chiu
22. Multicultural experience
23. Endicott
24. Tenenberg & Knobelsdorf
25. Cole
26. Rogoff
27. Kharkhurin
28. Morris, Chiu, & Liu
29. Dovidio
30. Emotional Intelligence

31. Fotopoulou
32. Gutierrez-Cobo
33. Bar-On, R
34. Mayer & Salovey
35. Colman
36. Yeke
37. Bar-On
38. Hadar
39. Gillioz
40. Jie
41. Gong & Zhang
42. Yeke
43. Jie
44. Attachment style
45. Antonucci
46. Bowlby
47. Mikulincer & Shaver
48. Palitsky
49. Richards & Hackett
50. Nickisch, Palazova & Ziegler
51. Crowell, Fraley & Roisman
52. Chow
53. Bartholomew & Horowitz
54. Bae
55. Vveinhardt, Bendaraviciene & Vinickyte
56. Arslan & Yigit
57. Dereli & Karakus
58. Ponterotto
59. Bakker
60. Proportionate stratified sampling

۶۱. ورود تجربه چندفرهنگی

۶۲. ورود تجربه چندفرهنگی و تمایل چندفرهنگی

۶۳. ورود تمایل چندفرهنگی

۶۴. ورود تجربه چندفرهنگی

۶۵. ورود تجربه چندفرهنگی

کتابنامه

- پیری، موسی؛ سعداللهی، آرش؛ و صاحب‌یار، حافظ، (۱۳۹۶). «تحلیل رویکرد یادگیری برای باهم زیستن در سیمای کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره دوم ابتدایی». پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، ۶ (۱): ۱۲۱-۱۴۷.
- عیدی، نسرين؛ و نوریان، محمد، (۱۳۹۷). «تأثیر موقعیت‌های چندفرهنگی در فرآیند یاددهی-یادگیری؛ واکاوی تجربیات عوامل انسانی دانشکده نفت اهواز». آموزش مهندسی ایران، ۲۰ (۸۰): ۹۷-۱۱۴.
- مبارکی، محمد؛ عظیمی، غلامرضا؛ و فاطمی‌نیا، سیاوش، (۱۳۹۲). «تحلیل عوامل اجتماعی فرهنگی مؤثر بر تعهد اجتماعی». پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، ۱ (۲): ۱۱۷-۱۵۱.

- یوسف‌زاده، محمدرضا؛ میرزایی، داود؛ و حسنی، هانیه، (۱۳۹۷). «پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان براساس تجربه چندفرهنگی». راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۶): ۱۱۵-۱۲۶.

- Abdollahi, H.; Mahoor, M.; Zandie, R.; Sewierski, J. & Qualls, S., (2022). *Artificial emotional intelligence in socially assistive robots for older adults: a pilot study*. IEEE Transactions on Affective Computing.

- Antonucci, L. A.; Taurisano, P.; Coppola, G. & Cassibba, R., (2018). "Attachment style: The neurobiological substrate, interaction with genetics and role in neurodevelopmental disorders risk pathways". *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 95: 515-527.

- Arslan, S. & Yigit, M. F., (2016). "Investigation of the Impact of Emotional Intelligence Efficacy on Teachers' Multicultural Attitudes". *Journal of Education and Practice*, 7(11): 147-157.

- Aytug, Z. G.; Kern, M. C. & Dilchert, S., (2018). "Multicultural experience: Development and validation of a multidimensional scale". *International Journal of Intercultural Relations*, 65: 1-16.

- Aytug, Z. G.; Rua, T.; Brazeal, D. V.; Almaraz, J. A. & González, C. B., (2018). "A socio-cultural approach to multicultural experience: Why interactions matter for creative thinking but exposures don't". *International Journal of Intercultural Relations*, 64: 29-42.

- Aytug, Z. G.; Rua, T.; Brazeal, D. V.; Almaraz, J. A. & González, C. B., (2018). "A socio-cultural approach to multicultural experience: Why interactions matter for creative thinking but exposures don't". *International Journal of Intercultural Relations*, 64: 29-42.

- Bae, S. M., (2020). "The relationship between social capital, acculturative stress and depressive symptoms in multicultural adolescents: Verification using multivariate latent growth modeling". *International Journal of Intercultural Relations*, 74: 127-135.

- Bakker, W.; Van Oudenhoven, J. P. & Van Der Zee, K. I., (2004). "Attachment styles, personality, and Dutch emigrants' intercultural

adjustment". *European Journal of Personality*, 18(5): 387-404.

- Banks, J. A., (2014). "Diversity, group identity, and citizenship education in a global age". *Journal of Education*, 194(3): 1-12.

- Bar-On, R., (2006). "The bar-on model of emotional-social intelligence (ESI)". *Psicothema*, 18(Suppl): 13-25.

- Bartholomew, K. L., (1991). "Horowitz, Attachment styles among young adults: a test of a four-category model". *J. Pers. Soc. Psychol.*, 61: 226-244

- Bowlby, J., (1969). *Attachment and Loss*. (vol. 1) Basic Books. New York.

- Chao, M. M.; Kung, F. Y. & Yao, D. J., (2015). "Understanding the divergent effects of multicultural exposure". *International Journal of Intercultural Relations*, 47: 78-88.

- Chow, C. M.; Hart, E.; Ellis, L. & Tan, C. C., (2017). "Interdependence of attachment styles and relationship quality in parent-adolescent dyads". *Journal of Adolescence*, 61: 77-86.

- Colman, A. M., (2009). *Dictionary of Psychology 3rd edition*. Oxford University Press

- Crowell, J. A.; Fraley, R. C. & Roisman, G. I., (2016). "Measurement of individual differences in adult attachment". In: J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (pp: 598-635). (3rd ed.). New York: Guilford Press.

- Derehi, E. & Karakuş, Ö., (2011). "An Examination of Attachment Styles and Social Skills of University Students". *Electronic journal of research in educational psychology*, 9(2): 730-744.

- Doku, P. N. & Oppong Asante, K., (2011). "Identity: Globalization: culture and psychological functioning". *International Journal of Human Sciences*, 8: 1-8

- Dziejewicz, D.; Gajda, A. & Karwowski, M., (2014). "Developing children's intercultural competence and creativity". *Thinking Skills and Creativity*, 13: 32-42.

- Ezzi, F.; Salhi, B. & Jarboui, A., (2023). "Exploring the relationship

between managerial emotional intelligence and environmental performance in energy sector: a mediated moderation analysis". *International Journal of Energy Sector Management*, 17(1): 1-24.

- Forthmann, B.; Regehr, S.; Seidel, J.; Holling, H.; Çelik, P.; Storme, M. & Lubart, T., (2018). "Revisiting the interactive effect of multicultural experience and openness to experience on divergent thinking". *International Journal of Intercultural Relations*, 63: 135-143.

- Fotopoulou, E.; Zafeiropoulos, A. & Papavassiliou, S., (2021). "EmoSocio: An open access sociometry-enriched Emotional Intelligence model". *Current Research in Behavioral Sciences*, 2: 1-20.

- Gillioz, C.; Nicolet-dit-Félix, M. & Fiori, M., (2023). "Emotional Intelligence and Emotional Hypersensitivity in Gifted Individuals". *Journal of Intelligence*, 11(2): 20.

- Gocłowska, M. A. & Crisp, R. J., (2014). "How dual-identity processes foster creativity". *Review of General Psychology*, 18: 216–236.

- Gong, W. & Zhang, J., (2012). "A Meta-Analysis of the Relationship between Individual Perception Stress and Emotional Intelligence". *J. Southwest China Norm. Univ.*, 37: 146–151.

- Guti' errez-Cobo, M. J.; Cabello, R. & Fern' andez-Berrocal, P., (2017). "The three models of emotional intelligence and performance in a hot and cool go/no-go task in undergraduate students". *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 11: 33.

- Hadar, L. L.; Ergas, O.; Alpert, B. & Ariav, T., (2020). "Rethinking teacher education in a VUCA world: Student teachers' social-emotional competencies during the Covid-19 crisis". *Eur. J. Teach. Educ.*, 43" 573–586. [CrossRef]

- Hamer, K.; McFarland, S. & Penczek, M., (2019). "What lies beneath? Predictors of Identification with All Humanity". *Personality and Individual Differences*, 141: 258–267.

- Hamidianpour, F.; Esmailpour, M.; Saadat Alizadeh, M. & Dorgoee, A., (2015). "The influence of emotional intelligence and organizational climate on creativity and entrepreneurial of small to medium-sized enterprises".

European Online Journal of Natural and Social Sciences: Proceedings, 4(1): 20.

- Hazan, C. & Shaver, P., (1987). "Romantic love conceptualized as an attachment process". *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3): 511-524.

- Iliyasa, R. & Etikan, I., (2021). "Comparison of quota sampling and stratified random sampling". *Biom. BioStat. Int. J. Rev*, 10: 24-27.

- Jie, H.; Martínez, O. S. & Crespo, R. G., (2020). *The influence of employee emotional intelligence on enterprise innovation performance using an adaptive mathematical modeling of emotions*. Aggression and Violent Behavior, 101538.

- Johnson, O., (2011). "Dose multicultural education improve student racial attitudes?", *Journal of Studies*. 42(8): 1252-1274

- Maddux, W. W.; Lu, J. G.; Affinito, S. J. & Galinsky, A. D., (2021). "Multicultural experiences: A systematic review and new theoretical framework". *Academy of Management Annals*, 15(2): 345-376.

- Mayer, J. D. & Salovey, P., (1997). "What is emotional intelligence?". In: P. Salovey, & D. J. Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Educational implications*, New York, NY: Basic Books.

- Mayer, J. D. & Salovey, P., (1993). "The intelligence of emotional intelligence". *Intelligence*, 17: 433-442.

- Mikulincer, M. & Shaver, P. R., (2016). *Attachment in adulthood*. New York: Guilford Press.

- Morris, M. W.; Chiu, C. Y. & Liu, Z., (2015). "Polycultural psychology". *Annual Review of Psychology*, 66: 631-659.

- Narvaez, D. & Endicott, L., (2009). *Nurturing character in the classroom*. EthEx Series, Book 1: Ethical sensitivity. Notre Dame, IN: ACE Press.

- Narvaez, D. & Hill, P. L., (2010). "The relation of multicultural experiences to moral judgment and mindsets". *Journal of Diversity in Higher education*, 3(1): 43.-55.

- Ng, S. & Basu, S., (2019). "Global identity and preference for

environmentally friendly products: The role of personal responsibility". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50: 919–936.

- Nickisch, A.; Palazova, M. & Ziegler, M., (2020). "Dark personalities–dark relationships? An investigation of the relation between the Dark Tetrad and attachment styles". *Personality and Individual Differences*, 167: 110-227.

- Palitsky, D.; Mota, N.; Afifi, T. O.; Downs, A. C. & Sareen, J., (2013). "Jul. The association between adult attachment style, mental disorders, and suicidality: findings from a population-based study". *J. Nerv. Ment. Dis.*, 201 (7): 579–586.

- Ponterotto, J. G.; Ruckdeschel, D. E.; Joseph, A. C.; Tennenbaum, E. A. & Bruno, A., (2011). "Multicultural personality dispositions and trait emotional intelligence: An exploratory study". *The Journal of social psychology*, 151(5): 556-576.

- Richards, D. A. & Hackett, R. D., (2012). "Attachment and emotion regulation: Compensatory interactions and leader–member exchange". *The Leadership Quarterly*, 23: 686–701.

- Salovey, P. & Grewal, D., (2005). "The science of emotional intelligence". *Current directions in psychological science*, 14(6): 281-285.

- Sparkman, D. J. & Eidelman, S., (2018). "We are the "human family": Multicultural experiences predict less prejudice and greater concern for human rights through identification with humanity". *Social Psychology*, 49: 135–153.

- Sparkman, D. J. & Hamer, K., (2020). "Seeing the human in everyone: Multicultural experiences predict more positive intergroup attitudes and humanitarian helping through identification with all humanity". *International Journal of Intercultural Relations*, 79: 121-134.

- Vveinhardt, J.; Bendaraviciene, R. & Vinickyte, I., (2019). "Mediating factor of emotional intelligence in intercultural competence and work productivity of volunteers". *Sustainability*, 11(9): 1-25.

- Ward, C.; Landis, D. & Bhagat, R. S., (1996). *Handbook of intercultural training*. Sage Publications.

- Yeke, S., (2023). *Digital intelligence as a partner of emotional intelligence in business administration*. Asia Pacific Management Review.